

เรื่องเก่าๆ

เรื่องนี้ ชั่วประไพ

ถัดจากงานนอกสถานที่ พอนั่งตักเห็นจดหมายฉบับหนึ่งวางอยู่บนโต๊ะ เป็นจดหมายของศิษย์เก่า ช.ก. ผู้หนึ่ง มีใจความว่า... ถ้ามีเวลาว่างพอจะเขียนเรื่องให้ศิษย์ ช.ก. บ้างไหม ได้ก็ขอให้ช่วยด้วย จะบังคับก็เห็นมีงานมาก เลยเปลี่ยนไปขอให้ช่วย..... คิดไปคิดมาก็พอเห็นทางว่าจะเจียดเวลาได้บ้าง แต่ไม่รู้ว่าจะเขียนเรื่องอะไรดี นึกถึงศิษย์ ช.ก. ที่กำลังเรียน กันถึงตัวเอง เคยนึกเบอการเรียนบ้างเป็นบางครั้ง แต่เมื่อนึกถึงว่าคนเราทุกคนจำเป็นจะต้องมีวิชาติดตัวไว้เพื่อประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตัวเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น จำเป็นต้องเรียนและสอบให้ได้เมื่อนึกเช่นนั้น ความเบอการเรียนก็ค่อยๆ ค่อยๆ ทยอยหายไป แต่นึกเบอการสอบแทนที่ นึกว่าการสอบได้ปีที่ ๓ แดงก็นึกภูมิใจว่าเป็นผู้สำเร็จการศึกษา ไม่ต้องดูหนังสือเพื่อสอบอะไรต่ออะไรอีกแล้ว นึกภูมิใจได้อยู่ได้ไม่เกิน ๓ ปีก็คงดูหนังสือสอบอีก เพราะว่ามีครั้งเป็นนักเรียนอบรมช่างวิทยุของกรมโฆษณาการ เมื่ออบรมครบก็ก็ต้องสอบอีก อย่างไรก็ตามก็นึกว่าเป็นการสอบครั้งสุดท้ายออกเหมือนกัน แต่ความคืดก็นึกค่อยๆ ทยอยไปเพราะว่าต่อจากนั้นอีกไม่นานก็มีการสอบเลื่อนวิทยฐานะและสอบคัดเลือกเพื่อไปศึกษาต่อต่างประเทศซึ่งหลังจากนั้นก็มีการสอบอีกนับไม่ถ้วนครั้ง จึงคิดได้ว่า การแสดงความสามารถทางปฏิบัติ การสอบเป็นการแสดงความสามารถทางทฤษฎี ดังนั้นการสอบจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงได้ยาก เพียงแต่ว่าไม่รีบเบอการสอบอย่างแต่ก่อนอีกแล้ว คิดว่าต่อไปก็ต้องมีการสอบอย่างหนึ่งอย่างใดอีกเป็นแน่

นึกถึงการเรียนที่โรงเรียนช่างกตที่เคยนึกเบอหน่ายเป็นบางครั้ง นึกถึงนักศึกษาที่เรียนที่สถาบัน อารี ซี เอ ที่หน่วยอรรถชนมาบ้าง นึกว่าในครั้งหน้าหากจะมีการนึกเบอการเรียนก็คงจะมีมากกว่ากันหลายเท่าทีเดียว แต่การเรียนที่นั่นเห็นจะนึกเบอไม่ได้แน่ ถ้าเบอเห็นจะถูกสั่งกลับ เพราะการเบอเรียนจะทำให้สอบตก ไม่ได้เบอการเรียน แต่คิดถึงเมืองไทยแทนที่ เมื่อ

ไปถึงใหม่ ๆ พอสอบประจำเทอมที่ ๑ ได้แฉกกันกว่า ผ่านไป ๑ เทอมแฉกนะ เหลืออีก ๘ เทอม
 เท่านั้น คอยนับอยู่ทุก ๆ ครั้งที่มาสอบประจำเทอม เมื่อมาถึงเทอมที่ ๘ ซึ่งเป็นเทอมสุดท้าย
 ก็เปลี่ยนนับเป็นเดือนแทน พอถึงเดือนสุดท้ายก็เปลี่ยนนับเป็นอาทิตย์ และนับเป็นวันในที่สุด
 กลับมาเมืองไทยได้สบายดีเหลือเกิน การเรียนนั้นทำให้ไม่หนักตัวหรือเบื่อการเรียนใด ๆ
 อีกเลย เพราะเรียนหนักมาก การสอบซ่อมก็มีแทบทุกอาทิตย์ การสอบซ่อมเขาเก็บคะแนนด้วย
 ถ้าใครสอบซ่อมได้คะแนนมากก็ไม่ต้องสอบได้ การเรียนวันหนึ่ง ๆ แบ่งออกเป็น ๒ ตอนด้วยกัน
 ตอนที่ ๑ เรียนตั้งแต่ ๘.๐๐ ถึง ๑๓.๐๐ น. ตอนที่ ๒ ตั้งแต่ ๑๓.๐๐ ถึง ๑๘.๐๐ น. ตอนที่ ๓
 ตั้งแต่ ๑๘.๓๐ ถึง ๒๓.๐๐ น. แต่ถ้าสำหรับผู้เขียนเรียนแต่เวลากลางวันเท่านั้น เมื่อเรียน ร.ร.
 ๓ ชั่วโมงก็หมายความว่า จะต้องกลับมาดื่มน้ำอีก ๒ ชั่วโมง วันหนึ่งเรียน ๕ ชั่วโมง
 ก็ต้องมาดื่มน้ำอีก ๑๐ ชั่วโมง การที่เป็นเช่นนั้น ก็เพราะเป็นนักเรียนต่างชาติ ไม่ได้
 เรียนเป็นภาษาไทย การอ่านหนังสือภาษาอื่น แม้จะมีความชำนาญสักเพียงใดก็ตาม ก็อ่าน
 ไม่ต้องเท่าภาษาไทย อาทิตย์หนึ่งจะมีเวลาพอเที่ยวเตร่ได้เพียงวันเดียวคือวันศุกร์ วันเสาร์
 และอาทิตย์ต้องทำการบ้าน ซักเสื้อผ้า การหยุดเทอมทำให้สนใจได้บ้าง แต่หยุดไม่ทันหายอยาก
 ก็เปิดเทอมเสียแล้ว เขาหยุดให้เทอมละวันเดียวเท่านั้น แต่พอสนใจเพราะว่าเป็นการหยุด ๓ วัน
 คิดต่อกันและไม่ต้องทำการบ้านเสียด้วย วันสุดท้ายของเทอมจะต้องเป็นวันศุกร์เสมอไป วันเสาร์
 และวันอาทิตย์ก็หยุดตามปกติ เมื่อมีการหยุดเทอมก็หยุดวันจันทร์อีก ๑ วัน เปิดเทอมด้วยวัน
 อังคารเสมอไป หยุดวันอื่น ๆ เท่าที่จำได้ดูเหมือนจะมีเพียงบิตะ ๔ วันเท่านั้นไม่รวมทางการ
 หยุดเทอม เวลาวันหนึ่ง ๆ ก็ต้องประหยัดเป็นอย่างมาก แม้จะเดินก็ต้องเดินอย่างรวดเร็ว มิฉะนั้น
 จะไม่ทันเวลา ขึ้นไปเดินช้า ๆ ในสถานีรถไฟก็เดินเป็นคองถูกคันหลัง เพราะคนข้างหลังเขาเดิน
 เร็วกว่า การเดินช้าก็เป็นการเดินขวางทางเขา การเดินเวลาหนาว ๆ ก็เหมือนกัน ต้องเดินเร็ว
 ถ้าเดินช้าก็หนาวมาก การเรียนเทอมหนึ่ง ๆ ใช้เวลาดำเนิน สัมมติว่าเทอมหนึ่งเรียนตอนเช้า
 เทอมคือไปก็เปลี่ยนตอนบ่าย เปิดโอกาสให้ผู้ที่สอบตกเรียนควบทั้งเช้าและบ่าย หรือกลับกัน
 การพักรับประทานอาหารไม่อยู่ในชั่วโมงเรียนเลย ใช้เวลาพักระหว่างชั่วโมงนั้นเองเป็นเวลา
 รับประทานอาหาร ตั้งแต่จะหิวเวลาใดก็รับประทานตอนนั้น และต้องเสร็จภายใน ๑๐ นาที
 อาหารส่วนมากก็เป็นพวกขนมปังได้ได้ต่าง ๆ กับกาแฟ ที่สะดวกที่สุดคือช้อตออกกับกาแฟ

การชอกาแฟชอกกับเครื่องชากาแฟ เพื่อนศิษย์เก่า ศ.ก. กับผู้เขียนพร้อมใจกันเรียกเครื่องชากาแฟอัตโนมัติว่า “อ้ายโบ” ได้เข้าไป ๓๐ เซนค์ แล้วกดปุ่มให้ถูกตามที่ต้องการ ถ้วยกาแฟกระดาษและน้ำกาแฟจะไหลออกมา การกดปุ่มต้องดูให้ดี มิฉะนั้นกาแฟได้หน้าคาตกาแฟได้หน้าคาต และกาแฟได้นมกับหน้าคาต ถ้าเมดอกกดปุ่มผิด ได้กาแฟได้หน้าคาต ออกมาก็ต้มไป ต้มไม่ได้ บางที “อ้ายโบ” โกง โมโหหัวฟัดหัวเหวียง เสียเงินเปล่า การโกงของ “อ้ายโบ” มีหลายชนิด บางทีได้สตางค์เข้าไปแล้วกดปุ่ม กาแฟไหลออกมาจริง แต่ถ้วยกาแฟไม่มี ก็ไหลลงท่อไป จะวิ่งหาเอาอะไรมารองก้นไม่ทัน ได้แต่เสียตาย หรือบางทีมันแต่ถ้วยออกมา แต่กาแฟไม่ไหล ออกกเหมือนก้น การแก้มโห้กคือทูปต์ “อ้ายโบ” บางทีสตางค์ที่ค้างอยู่ที่ไหลออกมา เป็นอันได้กิน บางทีก็เจ็บมือเปล่า เพราะ “อ้ายโบ” หนาด้านนอกจากเครื่องชากาแฟแล้วกับเครื่องชานมถ้าได้สตางค์มากกว่าราคานมก็ทอนสตางค์ให้ด้วย เครื่องนกดเคยโกงผู้เขียนมาเหมือนกัน ถูกทูปบางเตบ้างตามเคย การด้อมดำหรับเทอมท้าย ๆ ก็นกขตามดำคิบ มีการด้อมชนิดเปิดหนังสือ (open book exam) คือในขณะที่ด้อมดำสามารถเปิดหนังสือที่เรียนก็ได้ หรือจะไปคนทห้องสมุดก็ยงได้แคเยนใจเถอะ ข้อด้อมนั้นไม่ปรากฏในหนังสือหรือก เพียงแต่อาศัยหนังสือเบนเครื่องนาทางแทน บางทกมีการด้อมที่บ้าน (home exam) เปิดหนังสือได้ตามชอบใจ ข้อด้อมไม่ม่ในหนังสือเหมือนกัน จะขอเพื่อนด้อมก็ได้ เพราะข้อด้อมไม่เหมือนกัน เขาให้คนด้อมข้อ ๆ มักให้เวดงทำข้อด้อมอย่างน้อย ๒ อาทิตย เมื่อด้อมเทอมสุดท้ายเสร็จแล้ว รู้ด้อมใจเหมือนชนด้อมวรรค เขากำหนดให้วรุ่งชนเบนวินไปรับประกาศนียบัตร ความจริงเขาเขียนชอกลงในใบประกาศนียบัตรก่อนด้อมเสร็จด้วยซ้ำ รู้ด้อมแปลกใจอยู่ ได้ถามคนเขียนว่าที่เขียนชอนไว้หมายความว่าเจ้าของข้อด้อมได้โดยไม่ต้องด้อมได้ไรหรือไม่ ได้รับคำตอบว่าไม่ไร การด้อมครั้งสุดท้ายต้องด้อมทุกคนเพราะเกยวกระเนรววมเลยถามค่อไปว่าถ้าเจ้าของชอนในประกาศนียบัตรด้อมคกจะทำอย่างไร มีคองทง ใบประกาศนียบัตรนหรือ รู้ด้อมเสียตายเพราะเขียนไว้ออกด้ยเอาการ เขาตอบว่าพรงนรเอง พอจนรับประกาศนียบัตรมาถง ถรีบไปแค้เข้า มีพ่อแม่พี่น้องของนักเรียนมาร่วมเบนเกยรคิกนมากมาย มีการค้อมเบนเกยรคิกนกรวดใหญ่ทุก ๆ ครั้งทพวกเพื่อน ๆ เขาออกไปรับประกาศนียบัตร แค้พอจิงเราต้องคนออกไปรับประกาศนียบัตรบ้าง ไม่มีเตยงค้อมเบนเลย เจยบกริบเหมือนไม่มีอะไร

เกิดขึ้น รูดักเหงาและเศร้าใจอย่างบอกไม่ถูก เพื่อนผู้หนึ่งบอกว่า จงหมั่นฝึกไม่ยอมขาดอยู่ ๒ ศพ
 พอรับประกาศนียบัตรกันเสร็จหมดแล้ว เห็นนักเรียนบางคนมีชื่อของใจบางอย่างกำลังถามครูอยู่
 จังเร็วเขาไปบ้าง ได้ความว่านักเรียนคนนั้นเขาแปลกใจว่าเพราะเหตุใดในใบประกาศนียบัตร
 ของเขาจึงไม่มีตัวหนังสืออะไรอยู่เลย เป็นกระดาษเปล่าๆ ทั่วๆ ทั่วๆ ครูตอบว่าก็เพราะสอบตกนะ
 เขาให้กระดาษเปล่าๆ ทั่วๆ ทั่วๆ ใครๆ ก็มองเห็นเป็นใบประกาศนียบัตรเหมือนกัน ถ้าไม่เรียก
 ออกไปรับกระดาษเปล่าๆ ทั่วๆ ทั่วๆ ชายหน้ามากกว่า ด้วยเหตุนี้เองจึงได้รู้ว่าการที่เขาเขียนชื่อลงใน
 ใบประกาศนียบัตรไว้ก่อนสอบเสร็จก็เพื่อเป็นการทูลเกล้าฯ ถ้าหากจะเขียนเมื่อรับผลสอบแล้ว
 ก็เขียนไม่ทันแน่ เพราะต้องเขียนด้วยความรวดเร็ว ก็นัดเวลาไป เอากระดาษเปล่า
 ทั่วๆ ทั่วๆ ให้แทน ประกาศนียบัตรที่พิมพ์โดยกรมศึกษาธิการด้วยตัวบรรจง ประกาศนียบัตรที่ถึงชื่อด้วยตัว
 พิมพ์ดีดนั้นมักให้ไว้เป็นเกียรติแทน

รับประกาศนียบัตรแล้วเดินกลับบ้าน ก็หมั่นอยู่ในมอ รูดักความน่าหนักมากเหลือเกิน
 ประกาศนียบัตรหรือที่เขียนเครื่องหมายแดงๆ ว่าเป็นผู้ที่ได้มาศึกษาเป็นเวลากว่า ๒๐๐๐ ชั่วโมง
 และสอบได้ในการเรียนก็คงใช้ความพยายามทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ พยายามขยันขันแข็งไม่ว่ายากหรือง่าย
 ตลอดจน สอบเสร็จแล้วก็ให้กระดาษที่พิมพ์ด้วยตัวบรรจงใบเดียวเท่านั้น ไม่เห็นมีความ
 สำคัญอะไรเลย เคยเห็นคนอื่น ๆ เขาได้ใบประกาศนียบัตรกันเยอะเยอะ ก็มีตัวหนังสือคล้ายๆ
 กัน บางคนก็ได้อาศัยความลำบาก บางคนก็ได้อาศัยความง่าย มันก็เป็นประกาศนียบัตรเหมือนกัน
 อย่างไม่รู้ความผิดผิดทำมาคิดได้ว่า ประกาศนียบัตรจะมีความสำคัญเพียงใดหรือไม่นั้น ขึ้นอยู่
 ที่ความซื่อสัตย์ ถ้าเป็นบุคคลที่มีความสามารถแล้วประกาศนียบัตรก็มีความสำคัญน้อยกว่า ตรง
 กันข้าม ประกาศนียบัตรจะมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ถ้าผู้ถือมันหมั่นหมั่นความสำคัญน้อยกว่า
 ตัวของมันเอง

ผู้เขียนเองก็เป็นนักเรียนข้างกลางมา รู้ว่าในการเรียนของนักเรียนข้างกลางนั้นต้องอาศัย
 ความมานะ ความอดทนเป็นอย่างมาก บางครั้งเจอข้อสอบยากๆ ก็เกือบจะท้อถอยเสียหลาย
 ครั้งหลายหน แต่โดยอาศัยข้อเตือนใจอยู่ข้อหนึ่งว่า “ข้อสอบสำหรับเรามันต้องยากกว่ามัน
 ข้อน่ากว่า ต้องทำให้ได้” ต้องใช้ตัวมันเป็นไว้